

“Bilgi Çağı”nda Okul Kütüphaneleri

M. Kemal Sevgisunar*

Günümüzde, bilgisayara dayalı teknolojilerin oldukça geliştiği, web tabanlı uygulama ve sistemlerin gündelik hayatı deyim yerindeyse yeniden şekillendirdiği oldukça farklı, yepyeni bir yüzyılı yaşıyoruz.

Örneğin dünya üzerinde yapılan her elektronik veya web tabanlı internet aramalarından, arayanların haberi ve rızası olmadan oldukça çok ve çeşitli yeni veriler elde ediliyor. Bu verilerin üzerinden yapılan değerlendirmeler ile toplumsal süreçlere her bir coğrafyada küresel ve bölgesel güçlerin çıkarları doğrultusunda etki ve müdahale ediliyor.

Yaşama dair akçeli ya da diğer her konudaki seçenek ve seçimlerin “büyük veri” adı verilen veri yığınının analizinden elde edilen eğilim ve tercih verilerine göre şekillendirilmesi, yeni bir yaklaşımla adına “veri sömürgeciliği” denilen çağın yapısına göre, insanlık için farklı ve sonu bazı nedenlerle karanlık kimi sonuçları da içinde barındıran değişik bir süreci destekliyor.

Bu dönem, ülkelerin kalkınmışlık durumlarına göre anılan sürecin yeni terminolojisine uygun terimlerle, farklı adlarla anılmalarına da neden oluyor. Nitekim gelişmiş niteliklere sahip ülkelerin “bilgi toplumu” adını verdikleri toplumsal ilişkiler; sahip oldukları demografik yapının, eğitim seviyesinin yüksekliği -ki buna post kapitalizm “insan gücü sermayesi” diyor-, endüstriyel üretime dayalı, güçlü sanayi altyapıları ve neredeyse her türlü üretim ve ilerleme için bir biçimde “hammadde” yerine kullandıkları “bilgi” gibi kavramlar, sözünü ettiğimiz yeni yüzyılın belirleyici birkaç özelliği.

Yeni süreçte, yukarıda anılan toplumsal ve ekonomik altyapılara sahip olmayan ülkeler, bu güce sahip diğer ülkeler tarafından “gelişmekte olan ülkeler” adıyla anılıyorlar. Bu durum sadece belirtilen vasıflara sahip olamamaları gibi gerekçelerden kaynaklanmıyor. Örneğin eğitim politikaları ve bu politikalara bağlı gelişen “bilgi politikaları”nın ol(a)maması gibi temel eksiklikler olumsuz bir etken olarak karşımıza çıkıyor. Bununla birlikte, anılan alanlarda ülke konu uzmanları ve diğer kesimlerden oluşmuş ilgililerin genelde konu meclislerini

* Dr. Öğr. Üyesi, *Eğitim Bilim Toplum* Dergisi Yayın Kurulu Üyesi, Bilgi Belge Yönetimi Alan Editörü,
Eposta: kemalsevgisunar@gmail.com, Orcid numarası: 0000-0002-6978-8823

editörden / from the editor

oluşturma başarısını gösterememesi ve bunun toplumsal anlamda nasıl sonuçlara sebep olduğunu yeterince algılamamaları da yaşanan sürecin olumlu anlamda değişmesine de engel olmaktadır.

Yaşanan bu büyük dönüşüm ve değişimden toplumun bilgi ile olan sorunlarına çözüm üretmekle görevli olan kurumların en önemlileri “bilgi merkezleri” dir. “Okul kütüphaneleri” de bilgi merkezidir. Ayrıca bireyin gelecekte iyi bir okur olması ve bir birey olarak kendi sorunlarını bilgi temelinde kendi başına çözebilir olmasının yegâne yolu bilgi merkezleri ile kuracağı yaşam boyu sürecek bir yoldaşlığın başlangıç adımlarını bu kurumlarda atabilmesidir.

Yukarıda belirtilen ve makro düzeyde incelenen birçok meselenin temelinde eğitim kurumlarını ve onların programlarını her aşamada birebir destekleyen, bireyin kişilik oluşumunun temelinden başlayarak “bilgi-birey” ilişkisinin temelinde yer alan ilk kurum “okul kütüphaneleri”dir. Okul kütüphaneleri bilgi merkezi olma vasfını da web tabanlı internet ortamının bu birimde 24 saat boyunca kullanılabilmesi ile kazanır. İşte tam da bu nedenle okul kütüphaneleri konusunda sorunlarını çözemeyen Türkiye’nin bu konu başlığı üzerinden akademik araştırma ve bilimsel nitelikli çalışmalara gereksinimi vardır.

Ayrıca demokratik öğretim diye konunun tartışıldığı topluluklarda bile genellikle, anılan konunun doğru perspektifle ele alınmadığı da bir gerçektir. Bu nedenle *Eğitim Bilim Toplum* dergisinin bu sayılarında tematik bir yaklaşımla “okul kütüphanesi” konulu bazı araştırma ve çalışmalar dergide yer almıştır.

Uzun yıllar okul kütüphanecisi olarak görev yapan ve eğitim yönetimi alanında doktora olan Namık Kemal Demir, “Eğitimde bilgi kirliliğini önlemek için devlet okullarında okul kütüphanelerine işlerlik kazandırma: Bir ütopya” başlıklı makalesinde iyi çalışan bir okul kütüphanesinin nasıl olması gerektiği üzerine ütöpik bir yaklaşımla açıklama ve değerlendirmeler yapmıştır. Diğer bir makalenin yazarı olan Güler Demir ise “Okul Kütüphanelerinin Öğrenme Kuramları Bağlamında Değerlendirilmesi: Bir Model Önerisi” başlıklı makalesinde öğrenci merkezli çeşitli öğrenme kuramlarının açıklanması ve konuya ilişkin daha nitelikli bir öğrenme için okul kütüphaneleri temelinde bir model önerisinde bulunmuştur. Son olarak Ayşenur Akbulut, çalışmasında teknolojik alandaki gelişmelerin okul kütüphanelerine etkisini inceleyen bir makale kaleme almıştır. Ayrıca “Okul Kütüphanecileri Derneği”ni tanıtan bir açıklama yazısı da bu sayılarda yer almaktadır. Zaman içerisinde, *Eğitim Bilim ve Toplum* dergisinin gelecekteki sayılarında, “Okul Kütüphaneleri” konusunda yeni çalışmaların gündeme alınarak tartışılması sağlanacaktır.